

сприяє комплексному музичному розвитку учнів. Регулярне застосування таких методів, як музична імпровізація, музично-рухова творчість та звукове моделювання, забезпечує гармонійний розвиток усіх компонентів музичних здібностей. По-третє, реалізація індивідуального підходу до навчання дозволяє врахувати особливості музичного розвитку кожного учня. Диференціація навчальних завдань за рівнем складності та формами роботи забезпечує оптимальні умови для розкриття потенціалу як обдарованих дітей, так і учнів з середнім та низьким рівнем музичних здібностей.

Перспективи подальших розробок. Майбутні наукові дослідження можуть бути спрямовані на розробку інтегрованих курсів музичного мистецтва, що поєднують різні види мистецької діяльності. Актуальним завданням є створення сучасних цифрових освітніх ресурсів, спрямованих на розвиток музичних здібностей молодших школярів.

Важливим напрямом майбутніх досліджень є вивчення впливу музичної творчості на розвиток емоційного інтелекту дітей молодшого шкільного віку. Необхідно також розробити спеціальні методики для дітей з особливими освітніми потребами, що враховують їхні індивідуальні особливості музичного сприйняття.

Список використаних джерел:

1. Белінська Т.В., Василевська-Скупа Л.П., Костюк Л.О. Використання інтерактивних методів на уроках музичного мистецтва як засобу формування soft skills в учнів початкової школи. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2022. Вип. 51, С. 414-418.
2. Білозерська Г. О., Кравцова Н. Є., Белінська Т. В., Кушнір К. В., Будяк В. В. Професійно-орієнтована підготовка майбутнього вчителя-музиканта до здійснення соціокультурної діяльності засобами хорового мистецтва. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи : зб. наук. праць. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 98. С. 18–22.
3. Василевська-Скупа Л.П., Ковальова А.О. Ігрові технології як засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів. Мистецтво та освіта в контексті національних традицій та сучасних трансформацій: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції за участю здобувачів вищої освіти та молодих учених/ Редакційна колегія: Василевська-Скупа Л.П., Белінська Т.В. та ін. Вінниця, 2023, 218 с.
4. Добровольська Р. О., Гудзенко Д. С. Музична імпровізація як компонент музичної терапії в фаховій підготовці вчителів музичного мистецтва. *Українське мистецтво у світовому культурному просторі: історія, сучасність та перспективи розвитку*. 2025. С. 151–153.
5. Кремень В. Г. *Філософія освіти і педагогічна наука*. Київ: Знання, 2020. 342 с.
6. Михайлович Л. П. *Методика музичного виховання в початковій школі*. Київ: Академвидав, 2019. 264 с.
7. Олійник Т. В. Імпровізація в музичному розвитку молодших школярів. *Освітній простір*. 2021. № 3. С. 51–56.

8. Сухомлинська О. В. *Музична педагогіка: навчальний посібник*. Київ : Либідь, 2018. 280 с.
9. Куцерак Т. О., Сідорова І.С. Особливості формування творчих здібностей особистості. The III International Scientific and Practical Conference «Modern challenges to science and practice», January 24–26, Varna, Bulgaria. P. 381-384.
10. Шевчук С. М. Проектна діяльність на уроках мистецтва. *Мистецька освіта*. 2022. № 2., С. 35–41.

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2025-2.15>

Кирик В. С.
здобувачка ступеня
передвищої освіти «фаховий молодший бакалавр»
освітньо-професійної програми «Фортепіано»
Цепух І. О., викладач методист,
голова предметно циклової комісії
«Фортепіано та концертмейстерство»
Комунальний заклад вищої освіти Київської обласної ради
«Академія мистецтв імені Павла Чубинського»

ТВОРЧІСТЬ МАРІАННИ МАРТІНЕС У КОНТЕКСТІ ВІДЕНСЬКОГО КЛАСИЦИЗМУ

***Анотація.** У роботі проаналізовано творчість віденської композиторки Маріанни Мартінес та здійснено музикознавчий розбір твору «Соната ля мажор».*

***Ключові слова:** Маріанна Мартінес, віденський класицизм, твір «Соната ля мажор».*

***Abstract.** The work analyzes the work of the Viennese composer Marianne Martinez and conducts a musicological analysis of the work "Sonata in A Major".*

***Keywords:** Marianne Martinez, Viennese classicism, work "Sonata in A Major".*

У сучасному світі ми все частіше дізнаємося про маловідомих композиторів. Однією із таких є віденська композиторка Маріанна Мартінес. Її доробок є ознакою часу та цінним досвідом музичного виконавства. Робота з творами Маріанни Мартінес стає для молодих музикантів знайомством із всесвітньою спадщиною та унікальним прикладом віденського класицизму.

Мета роботи – на основі музикознавчого розбору твору Маріанни Мартінес «Соната ля мажор» дослідити стиль музичного письма періоду класицизму та виділити особливості почерку композиторки.

Як зазначає мистецтвознавиця І. Цепух в одній із своїх статей: «Безпосередні детермінанти композиторської діяльності, на наш погляд, доречно розглядати в регіональному контексті, оскільки вивчення конкретного осередку дає розуміння приналежності до композиторської школи певного регіону держави, що в свою чергу окреслює можливі ідентичні духовно-культурні риси митців» [1, с. 108]. Тому, насамперед,

варто проаналізувати культуру регіону, де народилася Мартінес, а саме – Відень. Відень середини XVIII століття стає одним із найважливіших музичних центрів Європи. Якраз у цей період починає зароджуватися класицизм. Тут розвивається балет, опера, органна та клавірна музика. Остаточно класицизм сформувався у творчості віденських класиків: В. Моцарта, Л. Бетховена та Й. Гайдна. Саме ця атмосфера стала початком творчого становлення молодого композитора, вчителем якого був Й. Гайдн, він викладав для Маріанни Мартінес гру на клавесині [2].

Маріанна Мартінес народилася 1744 року у Відні. Її батько, Ніколо, народився в Неаполі, одружився з німкенню і після військової кар'єри переїхав до Відня, де служив церемоніймейстером папського нунція. 1774 року родина Мартінес була підвищена до австрійської аристократії. Маріанна вільно володіла англійською та французькою мовами, а німецьку та італійську вважала своїми рідними [2].

Ніколо дружив із П'єтро Метастазіо, який згодом почав мешкати по сусідству з родиною Мартінес на 3 поверсі Altes Michaelerhaus. Він мав значний вплив на розвиток музичного таланту Мартінес: керував її навчанням, та познайомив із музикантами. Завдяки йому, вона вивчала гру на клавесині у Йозефа Гайдна та навчалася вокалу у Ніколи Порпора, які, до речі, мешкали у тому ж будинку, що і вона. Маріанна Мартінес також вивчала контрапункт у Джузеппе Бонно [2].

Особистість юної Маріанни формувалася під впливом неаполітанської моди, навіть не дивлячись на те, що вона ніколи не покидала Відня. Вона розвивала свій інтерес до мов та літератури, а також свої таланти співачки, композиторки та клавішниці. Вона ретельно вивчала «старих і нових майстрів», і саме це наповнило її музику галантною простотою та бароковою складністю [3, с. 1].

Маріанна Мартінес написала багато творів (як інструментальних, так і вокальних). Її музика відзначається ясністю форми та витонченістю. Не дивлячись на те, що більшість її клавірних творів втрачено, деякі все-таки збереглися. Ми зробимо розбір твору Сонату ля мажор.

Соната ля мажор (*див. рис. 1*) складається із трьох частин, як класична соната. Перша частина: сонатне Allegro, має енергійний характер. Написана у розмірі 4/4.

Сама авторка не позначала жодних динамічних відтінків, та слухаючи виконання твору, можна помітити динамічний рух. Експозиція починається тихо, та з кожним тактом динаміка росте. Композиторка використовує техніку письма «питання та відповіді»: верхній голос ставить питання, а нижній впевнено відповідає. Експозиція має багату орнаментику, що є характерним для авторки. Значно більше орнаментики з'являється у репризі (*див. рис. 2*).

Друга частина – *Adagio*, має співучий та виразний характер, розмір 3/4. Починається у ля мінорі, має відхилення у до мажор та до мінор, наприкінці відбувається модуляція в основну тональність і друга частина закінчується ля мінором.

Фактура помітно стає більш прозорою, а також у лівій руці з'являються альбертієві баци. Загалом друга частина спокійна, але відхилення у до мінор додає драматизму (див. рис. 3). Слухаючи другу частину, можна зробити висновок, що Мартінес вміє влучно створювати глибокий музичний образ.

Третя частина – *Tempo di Minuetto*, як і друга має розмір 3/4. Фінал написаний в основній тональності ля мажор. Він має швидкий темп та вишуканий характер. Ця музика надає почуття радості та стриманості

2 Staatsbibliothek zu Berlin - Mus.ms. 13683

Sonata per il Forte ô Piano
(v. 1810)

Restitution - P. Gouin Maria Anna Martines*
(1744-1812)

Allegro

(v. Marianne Martines)

© Les Éditions Outremontaises - 2024

Рис. 1. На фото: твір М. Мартінес. Соната ля мажор: початок першої частини (експозиція)

© Les Éditions Outremontaises - 2024

Рис. 2. На фото: твір М. Мартінес. Соната ля мажор: початок репризи

водночас. Слухаючи цю частину, складається враження перебування на світському балу.

Рис. 3. На фото: твір М. Мартінес. Соната ля мажор: друга частина (Adagio): відхилення у до мінор

Фактура дуже прозора, майже не наявні акорди, що надає почуття легкості. Мелодія у правій руці доволі чітка, наявний пунктирний ритм. Твір закінчується розгорнутим грандіозним тонічним тризвуком.

Таким чином, на основі музикознавчого розбору твору "Соната ля мажор" робимо висновок, що цей твір повністю відображає стиль написання періоду класицизму: присутня ясність форми, радісний характер та стриманість водночас. Особливістю письма композиторки є багата орнаментика та вміння подати її у більш легкій манері.

Список використаних джерел:

1. Цепух І. О. Творчість композиторки Чернігівського регіону Лариси Дьяконенко у музичному мистецтві України кінця ХХ – першої чверті ХХІ століття. *Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Київ 2024. С. 108. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/77_2024/part_3/77-3_2024.pdf
2. Bohachewsky N. *Soree Playing With Expectations: Marianna Martines (1744-1812), Brilliance, And The Harpsichord Sonata In G: Dissertation Prepared for the Degree of DOCTOR OF MUSICAL ARTS / Nadia Bohachewsky Soree ; University Of North Texas. December 2022. 83 p. eng.* URL : <https://digital.library.unt.edu/ark:/67531/metadc2048665/>
3. Garcia Gil P. *The Keyboard Sonatas By Marianna Martines (1744-1812): Contexts For Performance, Accompanied By A New Edition From The Earliest Sources: A Dissertation Submitted to the Faculty of The Graduate School at The University of North Carolina at Greensboro in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Doctor of Musical Arts / Patricia Garcia Gil. Greensboro 2024. 169 p. eng.* URL : https://libres.uncg.edu/ir/uncg/f/GarciaGil_uncg_0154D_13998.pdf